

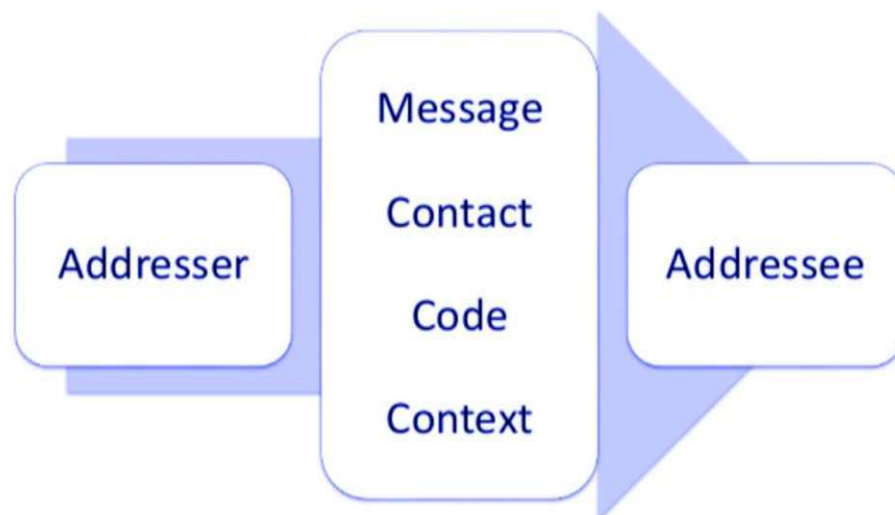
MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON

Mis on siis need meediad ja täpsemalt massimeedia, mis on tänapäeval nii olulised?

Meedia rolli mõistmiseks peame kõigepealt mõistma meedia rolli kommunikatsiooniprotsessis. Mõiste meedia pärineb ladinakeelsest sõnast medium, mis tähendab midagi vahepealset. Kommunikatsiooniprotsessis on meedia seega miski, mis vahendab, miski, mis ühendab või edastab sõnumeid või suhtluses osalejaid.

Vene päritolu keeleteadlase Roman Jakobsoni kirjeldatud klassikalisel suhtlusmudelil on kaks põhikomponenti:

The Act of Communication (Roman Jakobson)

Adressaat, st sõnumit saatev eksemplar, ja adressaat, sõnumi vastuvõtja. Meedia on midagi vahepealset, mis ühendab need kaks või edastab sõnumi saatjalt vastuvõtjale. Kujutage ette iidset kuningat, kes soovib saata sõnumi oma kindralile. Ta ütleb selle sõnumitoojale, kes siis jookseb seda teisele poolele toimetama. Selles näites on kuningas adressaat, kindral adressaat ja sõnumitooja on meedia; teatud mõttes on ta seade, mille kaudu see sõnum edastatakse. Muide, sama muustrit järgib ka näiteks meediumi mõiste vaimsel seansil – siin on meedium inimene, kelle kaudu edastatakse sõnum vaimult või teisest maailmast, vahend, mille kaudu keegi või miski muu räägib.

Sama kehtib ka keerukama protsessi kohta, mis hõlmab postkontorit. Kui ma sõnumi saadan, on kiri ja postiteenus meediumiteks, mis tagavad sõnumi kohaletoimetamise. Ajalooliselt öeldes oli see ülekandeprotsess suure osa inimkonna ajaloost üsna lihtne. Kirjutate ühe sõnumi, kasutate ühte meediumit ja edastate selle ühele adressaadile.

Aga mis juhtub, kui soovite edastada rohkem sõnumeid või ühe sõnumi, kuid paljudele inimestele? Vanasti oli vaja palju kirjatundjaid, kes neid sõnumeid ümber kirjutasid ja kopeerisid. 15. sajandi lõpus leiutati uus masin, mis muutis selle protsessi pöörde – trükipress. Ajakirjandus võimaldas sõnumit või antud juhul kirjalikku teksti paljundada ja välja printida nii palju kordi kui soovite. Nii sai võimalikuks sõnumi saatmine korraga tohutule hulgale inimestele.

Sellest sai alguse massimeedia. Umbes neli sajandit tagasi sündisid sellest ajalehed, mis olid esimene massimeedia. Kahekümnendal sajandil leiutati maailmas rohkem massimeediat kui kunagi varem – algul oli see raadio, siis televisioon ja nüüd on selleks Internet, millel on palju vorme, nagu meilid, ajaveebid, Facebook, Viber, Twitter, YouTube ja nii edasi. Eelkõige muutis Internet teist korda revolutsiooni suhtlus- ja meediaedastusprotsessis – see võimaldas potentsiaalselt kõigil inimestel kogu maailmas hetkega sõnumeid luua, saata ja vastu võtta.

See on tegelikult see, mida me mõtleme meedia all – Interneti ülestõusuga muutus „meedia” määratlus, et hõlmata seda, mida me nimetame uueks meediaks; seega on tänapäeval meedia suhtlusvahendid, mis mõjutavad inimesi laialdaselt.

when you become media literate, the world
literally rests at your fingertips!

Nüüd, kui oleme meedia määratlenud, liikugem kirjaoskuse küsimuse juurde.